

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci navrhovateľa **Ing. J. M.**, bývajúceho v L.L., zastúpeného JUDr. P. J., advokátom so sídlom v L.L., proti odporkyni **G. M.**, bývajúcej v L.H.X.L., zastúpenej JUDr. M. K., advokátom so sídlom v S., **o v y p o r i a d a n i e b e z p o d i e l o v é h o s p o l u v l a s t n í c t v a m a ň ž e l o v**, vedenej na Okresnom súde L. Mikuláš pod sp. zn. 5 C 44/2009, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. decembra 2011 sp. zn. 7 Co 382/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a**.

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd L. Mikuláš rozsudkom z 30. augusta 2011 č.k. 5 C 44/2009-333 v y p o r i a d a l b e z p o d i e l o v é s p o l u v l a s t n í c t v o m a ň ž e l o v (ďalej len „BSM“) účastníkov konania tak, že do výlučného vlastníctva navrhovateľa prikázal hnutelnosti (spálňu Lalia, kuchynský robot, kuchynský drez s vodovodnými batériami, videokameru, tlačiareň) a pohľadávku P., a.s. zo stavebného úveru. Do výlučného vlastníctva odporkyne prikázal nehnuteľnosť v katastrálnom území L. H., ktorá je zapísaná na liste vlastníctva č. X. ako byt č. X. na prízemí bytového domu súpisné č. X. na parcele č. X. s podielom X. na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu (ďalej len „byt“) a hnutelnosti (vál'andy, skrinky, sektorový

nábytok, rozkladacie kreslá, stolíky pod počítač, vežu, chladničku s mrazničkou, elektrický sporák s keramickou doskou, mikrovlnnú rúru s grilom, mrazničku, jedáleň Nevada s príslušenstvom, sedáciu súpravu, kreslá, televízor, stôl pod televízor, videorekordér, pračku, kosačku na trávu, zariadenie rodinného domu v J.) a napokon zostatok na bankovom účte vo V. banke, a.s. a pohľadávku P., a.s. zo stavebného úveru. Odporkyni uložil, aby navrhovateľovi vydala spáľňu Ľalia s príslušenstvom a aby mu na vyrovnanie podielov zaplatila 18 623,295 €. Zároveň do podielového spoluvlastníctva účastníkov v podieloch po 1/2 prikázal rodinný dom súpisné č. X. v katastrálnom území J., ktorý je zapísaný na liste vlastníctva č. X. (ďalej len „rodinný dom“). Účastníkom nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že rozsah a hodnotu majetku patriaceho do BSM zisťoval zo zhodných tvrdení účastníkov a pri vyporiadaní tohto spoluvlastníctva vychádzal zo zásady rovnosti podielov bývalých manželov (§ 150 Občianskeho zákonníka). Konštatoval, že odporkyňa v konaní nepreukázala relevantné dôvody pre odchylenie sa od tejto zásady; na jej uplatnení nemení nič skutočnosť, že navrhovateľ bol právoplatne odsúdený za trestný čin týrania blízkej alebo zverenej osoby spáchaný na odporkyni a právoplatným rozsudkom bol vylúčený z užívania spoločného bytu. Určil, že celková hodnota majetku v BSM predstavuje 49 521,85 €, z čoho polovica je 24 760,925 €. Odporkyni prikázal do výlučného vlastníctva byť a hnutel'né veci v hodnote 37 240,27 €, ako aj polovicu rodinného domu v hodnote 7 500 €. V zmysle § 150 veta druhá Občianskeho zákonníka v jej prospech započítal polovicu z dlhu na nájme, ktorý vznikol počas trvania manželstva (424,88 €) a polovicu zostatku na účte stavebného sporenia, ktorý odporkyňa uhradila po zániku BSM (1 163,565 €). Podľa toho istého ustanovenia započítal v prospech navrhovateľa 232,39 € ako polovicu zo zostatku na účte stavebného sporenia, ktorý uhradil navrhovateľ po zániku BSM. Súd mal preukázané, že navrhovateľ zo svojho výlučného majetku získaného dedičstvom vynaložil 3 153,42 € na účely stavebného sporenia; za prostriedky získané v rámci stavebného sporenia bol nadobudnutý rodinný dom. Celkovú hodnotu majetku v BSM preto súd zredukoval o 3 153,4 €. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Uvedený rozsudok napadli odvolaním obaja účastníci.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 12. decembra 2011 sp. zn. 7 Co 382/2011 zmenil napadnutý rozsudok tak, že do výlučného vlastníctva navrhovateľa prikázal rodinný dom, spáľňu Ľalia s príslušenstvom, kuchynský robot, kuchynský drez s vodovodnými batériami, videokameru, tlačiareň a dlh v P., a.s. zo stavebného úveru. Do výlučného vlastníctva

odporkyne prikázal byt, váľandy, skrinky a sektorový nábytok, rozkladacie kreslá, stolíky pod počítač, vežu, chladničku s mrazničkou, elektrický sporák s keramickou doskou, mikrovlnnú rúru s grilom, mrazničku, jedáleň Nevada s príslušenstvom, sedáciu súpravu, kreslá, televízor, stôl pod televízor, videorekordér, pračku, kosačku na trávu, zariadenie rodinného domu, zostatok na bankovom účte vo V. banke, a.s. a dlh v P., a.s. zo stavebného úveru. Odporkyňa uložil povinnosť vydatť navrhovateľovi spáľňu Lalia s príslušenstvom a na vyrovnanie mu zaplatiť 11 127,30 €. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Na rozdiel od súdu prvého stupňa prihliadol vo väčšej miere na nevyriešenú bytovú otázku navrhovateľa, finančné možnosti odporkyne a tiež na ich narušené vzájomné vzťahy, ktoré by mohli vyvolávať ďalšie konflikty pri užívaní rodinného domu. So zreteľom na to prikázal rodinný dom do výlučného vlastníctva navrhovateľa. V ďalšom sa odvolací súd stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o rovnakých podieloch oboch manželov na nadobudnutí majetku v BSM. Konštatoval, že odporkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala existenciu dôvodov pre modifikáciu podielov manželov podľa miery pričinenia sa o nadobudnutie spoločných vecí. Komplex hnutel'ných a nehnuteľných vecí tvoriacich majetok v BSM na základe zhodných tvrdení účastníkov konania predstavuje v hodnotovom vyjadrení sumu 52 675,27 € zníženú o spoločné záväzky voči P., a.s. vo výške 2 791,92 €. Čistá hodnota majetku patriaceho do BSM predstavuje 49 883,35 €; z tejto sumy patrí každému z manželov 24 941,67 €. Navrhovateľovi boli prikázané hnutel'né veci v hodnote 435 €, nehnuteľnosť v hodnote 15 000 € a dlh vo výške 464,79 €; hodnota jemu prikázaného majetku predstavuje 14 970,21 €. Odporkyňa boli prikázané hnutel'né a nehnuteľné veci v hodnote 37 240,27 € a dlh 2 327,13 €. Čistá hodnota jej podielu predstavuje 34 913,14 €, čo je o 9 971,47 € viac ako podiel navrhovateľa. V zmysle § 150 veta druhá Občianskeho zákonníka bolo potrebné nahradiť jednotlivým účastníkom to, čo zo svojich výlučných prostriedkov vynaložili na nadobudnutie majetku v BSM; v prípade navrhovateľa ide o 3 153,42 € a v prípade odporkyne o 841,76 € (rozdiel týchto súm predstavuje 2 311,66 € v prospech navrhovateľa). Odvolací súd preto výšku vyrovnávacieho podielu odporkyne určil ako súčet sumy 9 971,47 € a polovice sumy 2 311,66 € (lebo odporkyňa sa polovičným podielom podieľala na hodnote majetku v BSM), čo predstavuje 1 155,83 €. Konečnú výšku vyrovnávacieho podielu, ktorý je odporkyňa povinná zaplatiť navrhovateľovi, tak vyjadruje suma 11 127,30 €. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ dovolanie s tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2

písm. c/ O.s.p.). Poukázal na to, že zo svojho výlučného majetku získaného dedičstvom vynaložil na nadobudnutie rodinného domu 3 153,42 €. Odvolací súd mu v rozpore so zákonom nenahradil celú túto sumu, ale nesprávne len jej polovicu. Tým ho pri vypořiadaní BSM ukrátil. Žiadal preto napadnutý rozsudok buď zmeniť, alebo zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa vo vyjadrení k dovolaniu stotožnila s rozhodnutím odvolacieho súdu a navrhla, aby dovolací súd nedôvodné dovolanie zamietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie bolo podané účastníkom konania v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovolací súd skúmal, či v konaní sa nevyskytli vady konania uvedené v § 237 O.s.p. a v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.; dospel k záveru, že k procesným vadám tejto povahy nedošlo.

V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov

o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka (§ 143 Občianskeho zákonníka).

Zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (§ 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150 (§ 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti (§ 150 Občianskeho zákonníka).

Navrhovateľ v dovolaní nespochybňoval správnosť zaradenia jednotlivých vecí do BSM, ani určenia ich hodnoty alebo prikázania jednotlivých vecí z majetku patriaceho do BSM do výlučného vlastníctva navrhovateľa alebo odporkyne. Správnosť výpočtov uskutočnených odvolacím súdom spochybňoval len v spojení s argumentáciou, že finančné prostriedky vo výške 3 153,42 €, ktoré nadobudol dedením, a preto patrili do jeho výlučného vlastníctva, mali byť pri vyporiadaní (§ 150 veta druhá Občianskeho zákonníka) zohľadnené v celosti, a nie iba v polovici.

Najvyšší súd sa s uvedenou argumentáciou navrhovateľa nestotožňuje.

Obsah spisu v plnom rozsahu opodstatňuje záver prvostupňového a odvolacieho súdu, že finančné prostriedky navrhovateľa vo výške 3 153,42 €, ktoré nadobudol dedením, nepatrili do BSM. V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ finančné prostriedky v uvedenej výške použil na účely stavebného sporenia a v konečnom dôsledku na nadobudnutie rodinného domu. Vzhľadom na to, že na nadobudnutie rodinného domu boli čiastočne použité aj spoločné finančné prostriedky z príjmov oboch manželov počas manželstva, je správny záver súdov, že rodinný dom je predmetom BSM (viď R 42/1972). Skutočnostiam, ktoré

vyplývajú zo spisu, zodpovedá aj záver prvostupňového aj odvolacieho súdu, že obaja manželia sa rovnakým dielom zaslúžili o nadobudnutie a udržanie majetku v BSM. Na tom nič nemení, že navrhovateľovo správanie voči odporkyňi bolo násilné do tej miery, že malo za následok až trestnoprávnu sankciu a jeho vykázanie z bytu.

Podstata dovolacej argumentácie navrhovateľa spočíva v tom, že odvolací súd sa pri vyporiadaní BSM riadil nesprávnym názorom, ktorý nezohľadnil v celom rozsahu to, čo zo svojho výlučného majetku získaného dedením (3 153,42 €) vynaložil na nadobudnutie majetku v BSM. Odvolací súd mu v zmysle § 150 veta druhá Občianskeho zákonníka zohľadnil len polovicu tejto sumy.

Právny názor odvolacieho súdu a z neho vyplývajúci záver je správny a plne v súlade s judikatúrou najvyššieho súdu, ktorý už dávnejšie konštatoval, že to čo každý z manželov vynaložil na spoločný majetok zo svojho, má mu byť uhradené zo spoločného majetku druhým manželom, avšak len vo výške zodpovedajúcej pomeru veľkosti podielu, ktorého sa každému z nich dostáva z bezpodielového spoluvlastníctva (viď R 57/1970). V danej veci je tento podiel 1/2.

Dovolateľ prehliada, že pohľadávka toho z manželov, ktorý zo svojho výlučného majetku niečo vynaložil na majetok v BSM, nesmeruje voči druhému manželovi – smeruje totiž proti celému BSM. Vzhľadom na to hodnotu toho, čo jeden z manželov vniesol zo svojho do majetku v BSM, treba odpočítať od hodnoty majetku v BSM, teda nie od sumy, ktorú by mal na úplné vyrovnanie vyplatiť jeden spoluvlastník druhému spoluvlastníkovi. Ak by súd akceptoval názor dovolateľa o potrebe nahradiť mu celú sumu vynaloženú z jeho výlučných prostriedkov na nadobudnutie spoločnej veci, bola by odporkyňa ukrátená a dovolateľ by bol zvýhodnený.

Z vyššieho uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie nesmeruje proti rozsudku spočívajúcemu na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd preto neopodstatnené dovolanie navrhovateľa zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešnej odporkyňi vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224

ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Odporkyňa podala návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.), v stanovenej lehote ich ale nevyčíslila. Najvyšší súd jej preto náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. augusta 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková